

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Reus Dijous 11 de Mars de 1897

Núm. 3.214

Any XII

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . P. 10.
a provincies trimestre. . . . . P. 30.
Extranger y Ultramar. . . . . P. 50.
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, 7 (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals
libreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, plassa Sant Jaume, 2.
No's retornan los originals encara que ne's publiquin.

GRANS CRIADERS DE GEPS AMERICANS
HISPANO-AMERICANS

EN
Montmeló, Parots, Montornés y Moncada

25 hectàrees de Plantacions

VIUDA Y NEBOT DE ANTON DELMAS

Propietaris viticultors, proveïdors dels principals Centres, comarcas agrícoles, vivers
oficials y particulars del Extranger, Península y Balears, premiats ab gran diploma de
mèrit en lo Concurs vitícola de Badalona de 1892. Representació en totes las provin-
cias d'Espanya.

Demànis lo Catàlech General núm. 9 de 1896-1897.

Empelts.—Barbats.—Estacas.—Seleccions perfectas.—Autenticitat
garantidas.—Pera telegramas: ANTON DELMAS, Barcelona

V. Y NEBOT DE ANTON DELMAS

DIRECCIÓ GENERAL

Ponent, 61, Barcelona

SUB DIRECCIÓ

Mar, 46, Valencia

REPRESENTANT EN LA PROVINCIA DE TARRAGONA

Pere Fàbregas, carrer S. Joan, 28 primer.—Reus.

GUANOS PERA TOTS LOS CULTIUS

GUANO DELMAS CONCENTRAT

FABRICA A BARCELONA Y VALENCIA

Nostres GUANOS han obtingut, y obtenen cada dia més, un éxit extraordinari en las
regions de major importancia agrícola. Contenen tots los elements essencials que las
plantas necessitan y en la forma més convenient pera sa assimilació, enrobustint poder-
rosament las plantas, donánlosi una gran resistencia sobre las enfermedades que pesan
sobre ellas, augmentant lo rendiment d'un modo sorprendent.

Classificació del guano DELMAS

«Guano Delmas».—Arrós.—Adob complet é intensiu, especial pera 'l cultiu del arrós.
«Guano Delmas».—Cereals.—Adob complet é intensiu pera 'l cultiu de Cereals, Pa-
tatas, Hortalissas, Aulfals, etc.
«Guano Delmas».—Vinyas.—Taronjers.—Especial pera 'l cultiu de las vinyas, taron-
jers y de tots los arbres.

Garantisem la composició de nostres Guanos sobre factura.

SECCIÓ DOCTRINAL

A «LA EPOCA»

Ahir contestarem a *El Imparcial* y prometerem
ferho avuy ab *La Epoca*, respecte a la manifestació
catalanista de Barcelona.

Res tenim que repetir a lo del «Viva España» y
en quant a aborrir la dominació estranya, no hi ha
cap poble en lo món, que si se sent oprimit no clami
per la llibertat. No tingui pas cap dubte *La Epoca*
que a Catalunya hi ha un núcleo important de per-
sonalitats, que no están d'acort ab lo règimen a que
s'heu somesa Catalunya, personalitats, que ni sis-
quera han somniat ab una separació; pero si ab una
organización autonómica que ns permeti sacudirnos
totes aquestas lleys, tan aviat promulgadas com fal-
sadas, per los mateixos que están cridats a aplicar-
las, y que son contrarias al esperit y al caracter de
la rassa catalana.

Que hi hagi cors joves, fins en personas ben
entradas en anys, que esbategan d'alegría al veure,
que aquella Grecia, que tan poderosament ha influ-
hit en la cultura de la humanitat, se desperta y vol
reconquistar del ignominios jou turch a sos jermans,
sorpren en aquell diari? Que Catalunya, quals re-
corts d'Orient encara s'divisan en la historia com
se divisa una polsina d'or al pondres lo sol, com es-
peransa de la ségüent aubada, is'interessin per las
cuestiones que s'debaten en lo Mediterrà, estranya al
colega?

Mal enterats, diu que están los regionalistas, del
present y del passat! Pena nos causa a nosaltres veu-
re que un diari tan respectable, desconex los senti-
ments dels homens que habitan una part tan im-
portant del territori de las Espanyas! Pena nos
causa le seu dubte, de si saben historia los Rubió y
Lluch, y ls Permanyer; pena nos causa, mes que tot
encara la defensa que fa de la acilitut de las grans
potencias d'Europa, que han sapigut unirse pera
impedir que s' emancipés un poble de la tirania y
han callat quan los diplomàtics amichs de *La Epoca*
los hi han parlat dels actes de pirateria, que ls bar-
cos dels Estats Units fan contra las costas de Cuba.
Pena mes fonda encara, l'interés que s'pren pera
que triomfin aquestas grans potencias, tres de las
quals no deurian ferhi estada en lo Mediterrà, com
no ni feyan quan encara los barcos aragonesos s'hi
passejavan orgullosos de l'una a l'altre banda.

Tan de bó que no'n sapiguessim d' historia los
regionalistas! Tan de bó que no tinguessim a la
memoria lo patrimoni que aportá l'hereu a la pubilla,

que si ara n'haguessim de demanar compte no'n
trobaríam ni rastre. La marina catalana trobaria lo
seu gran esplendor d'altre temps si, obert avuy l'itsme
de Suez, lingués dintre de casa la forsa y'l poder que
avans hi tenia, perque la situació de nostras costas y
tota la historia del nostre poble senyala lo camí de l'
Orient al nostre comerç marítim. Mes d'ensá que ns
uníam a la monarquia castellana los nostres barcos
s'han anat acabant y las pianas de la historia no'n
contan més que desastres; comensant per la dels
Gelves y acabant en Gibraltar.

Perqué Catalunya no s'ha d'interessar en las
cuestiones que tenen per camp d'acció lo Mediterrani,
si banyan sas ayguas sas costas y s'hi parla català
del cap de la Nao a Marsella y catalanas son las Ba-
lears y catalá's parla encara a Cerdanya. Si catala-
nas han sigut Napolis y Sicilia y en la mateixa Grecia
los nostres almogavars hi feren una guerra de ge-
gants?

Y ara que ns regateigin los períodos històrics
de personalitat propia que tingué Catalunya; *La*
Epoca que pera ferla més petita, ne digui *Dominació*
estrangera; de la unió ab la Corona d'Aragó, que
tan de bó fos tan lleal com sigué aquella, la de Cas-
tella—y que Deu, que castiga la soberbia, perdoni als
homes de *La Epoca*, que demostren tenirne molta
al igualar l'anarquisme ab lo pan-helenisme y al posar
en una mateixa categoria als dignes representants
de tantas agrupacions catalanistas, ab los *tagalos*,
nahigos y mambises.

Dels ministeris de Madrid; de las redaccions d'
alguns diaris de la Cort; d'un que altre palau de la
Castellana, han sortit molts *tagalos, nahigos y mam-*
bises. Encara n'está encausat algun d'alt empleat
que hi enviava títols de societats secretas y medallas
de llautó allá a Filipinas; aixís es, que no cal que
ls vagi a buscar tan lluny.

Altres y altres conceptes hi ha en aquell article
que contestém que voldríam aclarir; altres y altres
consideracions que podríam tirar en cara del cortés
diari, pero precisament lo pensar en tants fills de la
terra com moren en los hospitals de Cuba y en los
camps d'aquella isla, com lo pensar en los que cau-
hen en los *esteros* de Filipinas, nos veda entrarhi
per avuy. ¡Ay del dia que tanta sanch vessada de-
mani justicia! ¡Ay del dia que ls plors dels que no
tenen consol, perque ls hi han pres los fills de sas
entranyas, fent tan de clamor com lo remor de la
tempestat y del mar en furia, demanin compte de
qui ha obert aquest abim sens fi, que tot ho devora,
homens y fortunas!

NOTAS ADMINISTRATIVAS

Atenció, Ajuntaments: Ara que s'intenta fer los
preliminars de la formació del Catastre de la verdadera
riqueza, que es lo que venen a ser, en realitat, los Re-
gistros Fiscales, nos sembla de gran oportunitat referir
lo que succehí a Fransa quan se realisá allí la recti-
ficació de la riqueza rústica y urbana.

En las provincias de Fransa se efectuaron los trabajos ab
relativa bona fe y moralitat per part dels contribu-
yents y de las corporacions y empleats cridats a in-
tervenir en tan gran com important obra, per lo que
aumentá los ingresos del Tesor francés com per la
assiduidat y perseverancia desplegadas pera arribar a
son fi.

Hi ha hégué, no obstant, una provincia, que no
recordém son nom, en que ls empleats administratius
y is de carácter facultatiu se posaren d'acort pera
explotar als pobles a profit propi.

A tal fi los empleats facultatius, provists dels ante-
cedents que acusavan la riqueza declarada per los pro-
pietaris de cada districte municipal, se presentavan a
confrontar o fiscalisar si la riqueza declarada estava
ajustada a la veritat, pera lo qual comensavan a fer
una tasació, medicció y classificació de las fincas y al-
tras operacions facultativas que ls conduhissin a son
objectiu.

Existís o no existís ocultació, sempre resultava
havernhi, segons lo càlcul del empleat facultatiu, que
ab aixó donava pretext pera exigir als ajuntaments
una quantitat alsada a cambi de donar per ben fetas las
declaracions y oferir la aprobació definitiva, a son
temps, del amillament del districte municipal.

Los pobles queyan, com tontos, en la ratonera y s'
deixavan robar lo diner per aquell mal empleat, que
després lo repartia entre sos companys (cómplices) ad-
ministratius.

Però com «donde menos se piensa s'alta la liebre»,
succehí que al proposar l'empleat facultatiu lo soborn
acostumat a cert municipi que tenia un alcalde ab
molta honra y molta gramática parda, li contestá lo
ségüent:

Apart de que jo no puch ja parlarli a vosté ab las
consideracions que mereix un empleat del Estat y sí,
sols, com a un defraudador que tracta d'estafar al
erari públich y al municipal, dech dirli que vosté no
pot cumplirme lo que m'promet a cambi del diner
que m'demana. Avans de que l'amillament d'aquest
poble, com los de totes las poblacions de Fransa, sia
aprobado definitivament, te que passar per moltes mans
y ser objecte de varias tramitacions que fan que la
fetxa de sa aprobació estigui distant. Vosté m'asse-
gura que denantli determinada quantitat, aprobará per
de prompte las declaracions, y després será aprobado de-

finalment l'amillament per lo personal administratiu.

Donchs be, apart de que lo que vosté proposa mereix un grillet, ¿quí li assegura a vosté y a aqueixos empleats administratius que serán demà tals empleats, pera poguer cumplir lo que prometen?

Li va pegar al mitj del cap. Y d'aquell Alcalde poden pendre molt los que no volen passar per tontos ó tontos.

Lo de Creta

Telegramas de Londres diuen que la premsa inglesa estima que la nota del Govern helénich será tal vegada punt de partida de novas negociacions.

«The Times», no obstant, jutja la nota del Govern helénich com un acte de debilitat que obligará a las potencias a aplicar algún medi coercitiu.

Per de prompté entén «The Times» que'l bloqueig de Creta portat a cap ab tot rigor, obligará sens dubte a que 'ls funcionaris grechs y 'ls insurrectes cretenses hagin d'entregarse faltats de recursos.

Un telégrama de Atenas diu que ha circulat lo rumor de que 's havian entaulat negociacions per aquell Govern ab lo de Constantinopla, pera arribar a un acort en retirar las tropas gregas y turcas de la frontera.

Aquest rumor se desmenteix en absolut, donchs la opinió, indignada, se resisteix a creure que'l Govern puga sostenir cap negociació directa ab Turquia en aquestas circumstancies.

Se reben detalls de la contestació a la nota de las potencias, redactada per lo Govern de Grecia.

Ampliant los detalls que sobre aquesta nota adelantárem ahir se pot ategir que'l Govern grech manifesta en ella lo temor de que la autonomia proposada últimament per las potencias, corra la mateixa sort que las anteriors reformas.

Grecia ofereix cumplir son deber ab esperit sincer si las potencias li confian l'encàrrech de mantenir l'ordre a Creta.

Demana lo Govern grech garantías pera que 's permeti als cretenses manifestar sa voluntat.

que es contrari a la pretensió de las grans potencias, hi ha ansietat per conèixer los termes textuais en que s'expressa lo Govern d'Atenas.

S'observa que hi ha discrepancies entre las versions rebudas a París, lo que demostra que'l Govern de Grecia no doná a conèixer lo text de la nota a la premsa.

Comunican de Viena un despaig de Constantinopla rebut en aquella capital, dihent que en la frontera de Macedonia se troban concentrats més de 50.000 soldats.

Despaigs d'origen oficiós negan que en l'exèrcit turch existeixin disgustos y perturbacions.

Lo rey Jordi, compta ab la bona voluntat dels Guberns d'Inglaterra é Italia y ab la influencia que la opinió pública a Fransa ha de exercir sobre aquell Govern.

Si aquestas esperansas d'una solució pacifica no 's realisessin, Grecia entera s'aixecaria en armas.

Se verifican ab activitat extraordinaria los preparatius militars, y'l Govern helé te assegurat l'èxit del emprèstit nacional.

Circulan noticias alarmants que si 's confirman complicarian més los assumptos d'Orient.

Un telégrama de Viena diu que'l príncep Ferrán de Bulgaria, se proposa aprofitar la actual situació d'Orient pera proclamar-se rey y negar en absolut la soberania del Suliá.

S'afegeix que 's notan alarmants preparatius helénichs a Rumania y que han passat lo Danubi algunas tropas.

Diuen de Lóndres que'l clero protestant rivalisa ab lo católich en entusiasme per Grecia.

En los oficis de diumenge se pronunciarén sermons de calurosa simpatía envers a Grecia en la Catedral de Sant Pau, en la Abadia de Westminster, y en casi tots los temples protestants.

Los reverents han exhortat als fidels pera que elevin sos grechs al cel y lluri a la Grecia del ultraije ab que las grans potencias la amenassan.

Los periódichs russos y rumans donan detalls sobre 'ls aprestos militars realitzats per Turquia.

Diuen dits periódichs que en la península balkánica están reunits dos cents mil soldats ben armats.

Los soldats turchs assaltan y roban varias aldeas de cristians a pretext de que no cobran sos pagos.

CRÓNICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 10 de Mars de 1896

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d'humiditat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER particular
9 m.	760	77	0'0	4'3	Ras	
3 l.	760	74				

HORAS d'observació	TEMPERATURAS			VENTS direccio	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 31	6	12	S.	Cumul.	0'1
3 l.	Sombra 18		16	S.	Id.	

Nostre apreciat colega *Diario de Reus*, per no ser menos que 'ls diaris *El Imparcial* y *La Epoca* de Madrid, nos dedica ahir també son primer fondo, pera negar que, la «Unió Catalanista», la premsa regionalista y demés Asociacions catalanas que suscriuen lo *Missatge* al Rey Jordi I de Grecia, puguin parlar en nom de Catalunya.

Mes los arguments pera refutar aquest fet no 'ls alega pas.

Si 'ls catalanistas no podém atribuirnos ab orgull la genuina representació de Catalunya, esperém que 'ns digui si 'ls que la ostentan son los cacichs que 'ls Guberns madrilenys tenen escampats per las poblacions més importants; aquells que ab lo cap cotxo consentian que Catalunya donés més fills que 'ls que li pertocava al exèrcit; los mateixos que ara se 'ls ha quedat la protesta a la gola devant lo fet de declarar soldats fins a minyons morts teuint alegada exempció legal; y per fi, los qui en la cuestió de Cuba son de parer que no hem d'obrir los llavis, encara que entreguin lo mercat als yankees, los tocinos, com en cert temps y no molt llunyà era moda l'anomenarlos, perque aixís ho exigeix la integridad de la patria y el honor del feroz

Y ara esperém, després de sa contestació, la protesta, de evantos no están, afortunadamente, invadidos por la fiebre regionalista, que lo *Diario* creu hauria de venir

Tenim entés que avuy arribarán a nostre ciutat dos dels Investigadors nombrats per l'Arrendatari de la cobranza de recaudacions d'aquesta provincia, al objecte de girar una visita per tots los establiments.

Sembla que aquesta noticia, ha produhit entre nostres industrials una efervecencia que may haviam vist y que si no s'obra ab cautela, pot arribar a convertir-se en un conflicte.

Per no haverse reunit suficient número de senyors regidors ahir l'Excm. Ajuntament no va poguer celebrar sessió de primera convocatoria.

La Infanta donya Isabel ha ofert una estatua de Newton en bronzo, com a premi pera lo certamen pedagógich que celebrarà en breu lo colégi de Professoras de Catalunya.

Segons nota que se 'ns ha facilitat per la Administració de Consums, lo recaudat ahir per varias especies puja la cantitat de 1144'32 pessetas.

Los estudiants grechs escriuen a Eduart Drumont, director de *La Libre Parole*:

«Senyor: En nom dels estudiants helénichs conmoguts per la vigorosa campanya que heu fet en *La Libre Parole* a favor de la causa cretenca, pero ni mica estranyats d'ella, perque en tot temps heu sigut la defensa de la llibertat y dels oprimits, vos vinch a expressar nostres sentiments de viu agraïment.

Vos doném especialment las gracias d'haver enviat un corresponsal exprés, M. d'Elassagaray, que ha sapigut donar elocuent testimoni de la simpatía que te la idea fil-helénica a Fransa.

També estém vivament agraïts a M. M. Mariu, Ducrocq y Aubanel que han vingut fins a Atenas a dir a nostra joventut com lo poble francés, fidel a sas tradicions d'honor y de llibertat, no está d'acort ab lo govern d'ara en lo que toca a Creta,

Acceptéu, senyor, lo testimoni de mon respecte.— Lo president de la Associació d'Estudiants helénichs, Jordi N. Callisperis.»

En Drumont hi ha contestat ab aquest telégrama. —Callisperis.—Atenas.—Drumont y la redacció de *La Libre Parole*, tot donant las gracias a la joventut helénica de sos testimonis de simpatía, la fan sabedora de sos ardents desitjos d'una prompté unió de tots los pobles de rassa helénica, Drumont.»

Un altre missatge: Los patriotas del disset districte (de París) dirigeixen una solempne salutació d'admiració al poble grech, al Rey Jordi y a son govern per l'heróych estors ab que defensen lo dret y la independencia de Creta.

Asseguran a S. M. y al poble grech sas més complertas simpatías, y protestan ab tota l'ánima contra la coalició bárbera y sense nom de las potencias, que oprimeix els ardots defensors de la justicia y de la civilisació.

Visca la Grecia! Visca la llibertat contra la forsa bruta!

Ha demanat lo traslado a Tortosa l'Investigador Sr. Cubells que havia sigut un dels nombrats per aquesta ciutat per l'Arrendatari de la cobranza de las contribucions.

Es aquesta una senyal més que han tingut los industrials en compte, pera estar alerta.

La «Gaceta» y l'«Diario Oficial» del Ministeri de la Guerra publican una real ordre circular obrint concurs entre 'ls particulars y empresas que vulguin pendre part en lo mateix pera la recluta de 6.000 homes ab destí a Cuba y altres 6.000 ab destí a Filipinas.

Estableix la real ordre las condiciones que serán exigidas als voluntaris.

Los individuos procedents del exèrcit tindrán bastant ab la exhibició de sa llicencia y 'ls paysans una certificació de bona conducta.

Lo plasso pera la entrega d'aquets voluntaris será de dos mesos.

Las proposicions se presentarán en lo Ministeri de la Guerra, presentant carta de depòsit a rahó d'una pesseta per home.

La Despoblació a Fransa.—Fransa se despobla, y no per la emigració, sino per falta de naixements. Actualment es lo país d'Europa que més debilitat ofereix en aquest punt. Sa natalitat disminueix constantment, donchs a principis del sigle tenia 33 naixements per cada 1.000 habitants, y ara sols ne te 22.

Semblant proporció en la població francesa arruina la forsa militar, lo poder económic y fins lo patrimoni intelectual de nostres vehins, cual independencia y existencia com nostre país corre serio perill en lo pervenir.

Contra aquesta contingencia volen los previsors preparar-se. La Aliansa Nacional pera l'acreixement de la població francesa, sosté que tot home se troba en lo deber no sòls de defensar a sa patria, sino també de contribuir a la perpetuïtat de la mateixa. Pera lograr aixó proposa que s'estableixi un impost sobre 'ls solters de més de trenta anys, que serán los més gravats. A aquets seguirán los matrimonis sense fills, després los que 'n tinguin un sol y després los de dos. Los que tingan tres ó més, se considerarán exempts de satisfer l'impost.

Hem rebut lo número 5 de la revista ilustrada *Espana Artistica*, en lo qual publica a la primera plana lo retrato d'exacte parecent de la aplaudida triple aragonesa Felissa Raso y una curta pero ben sentida biografia que retrata millor que'l clítxe a la senyeta Raso.

Seguint per aquest camí no es difícil augurar a tan important revista una vida llarga y prospera.

La «Gaceta» ha publicat un real decret qual part dispositiva aném a reproduhir íntegra.

Art. primer. Ab arreglo a lo disposat en los reals decretos de 29 de juliol de 1892 y 10 de febrer de 1896, tots los destins de la Subsecretaría y Direcció general d'Establiments penals del ministeri de Gracia y Justicia, desde oficial d'Administració de 3.ª classe, inclusiu, salvo la plantilla d'escrivents y subalterns, se provehirán precisament en llicenciats en Dret, y en los demés, los nombraments, aixís com los ascensos de personal de ditas dependencias, se subjectarán a las disposiciones que regeixin pera 'ls funcionaris de la Administració en general.

Art. segon. Pera 'ls efectes del article anterior se publicarán los escalafons del personal de la Subsecretaría y Direcció general d'Establiments penals de dit ministeri, insertant en ells la categoria judicial que tinguessin, declarada la circumstancia d'esser ó no lletrats.

Las reclamacions contra l'escalafón podran ferse en lo plasso d' un mes, comptat desde sa publicació en la «Gaceta», resolventse las que presentin en un periodo igual, á comptar de la terminació del primer.

Art. tercer. En los cassos en que procedeixi la declaració de categoria judicial ó fiscal en favor dels funcionarios expressats, aquélla no podrá ser altra que la designada per las disposiciones que regulan la asimilació á ditas carreras.

Será requisit previ indispensable á tota declaració d' aquesta classe l' informe de la Junta calificadora del Poder judicial.

Art. quart. Salvo los drets adquirits per la presa de possessió avans de la publicació d' aquest decret en carrech de la carrera judicial ó fiscal, lo funcionario del ministeri á qui s' otorgués un nomenament qualsevol en ditas carreras, no podrá tornar á servir en la Subsecretaria ó Direcció general d' Establiments penals sens haver servit dos anys la categoria del mateix nomenament en los Jutjats y Tribunals.

TEATRO FORTUNY

Més que regular fou la concurrència que assistí á la funció d' ahir en aquest colissen.

Lo primer y quart acte de «La Favorita» obtingué una acertada interpretació tant per part dels artistes com per la de la orquesta baix la batuta del aplaudit mestre Sr. Subeyas.

Lo tenor Sr. Morera nos cantá y digué ls recitats de la partícula Fernando ab gust, fentse aplaudir ab justicia en los millors passatjes dels dos actes citats y especialment en l' «spiro gentil».

Lo timbre de sa veu es agradable y posseheix una bona escola de cant.

Llástima que en lo duetto del quart acte ab la Leonora no hagués fet la mateixa gala de sos sentiments com quan cantá l' «spiro», puig resultá un xich fret, cosa que fou d' extranyar, més si s' te en compte que la bellesa física de la contralt es recomanable en extrem y ha de fer sentir en l' amorosa áima de Fernando aquella anyoransa y aquell amor que 'l libretto recomana al artista.

Del treball de la contralt Sra. Bordablio, ne donarem compte demà ja que pera la funció d' avuy nos anuncia lo segon y tercer acte de la mateixa obra, que son en los que més treball hi té.

Després dels dos actes de «La Favorita» se posá en escena per primera vegada en nostre teatre la preciosa obra «Cavalleria Rusticana».

Com pera emetre 'l judici que 'ns meresqué no dispõem de prou espay en lo present número, nos limitém á adelantar que fou sentida ab agrado y rebuda ab franca acullida, haventse tributat aplausos y aplausos que n' eran ben dignes al Director d' orquesta senyor Subeyas, á la soprano dramática Sra. Carolli, al tenor Sr. Feliu, al barítono Sr. Aragó y á la orquesta, la que semblava que no fos la mateixa que venim sentint per un espay tan llarch d' anys.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

del dia 9 de Mars de 1897

Nasciments

Elvira Pujol Roig, de Joan y Rosa.—Joseph Girónes Griso, de Carlos y María de la Ciuita.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Tom's Marca Guinovart, 80 anys, Palo Santo 9.

Matadero Públich

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d' ahir

Table with 4 columns: Glasse, N°, Kilos. Grams, Satisfet Pts. Cts. Rows include Bous, Badellas, Bens, Cabrits, Tocinos, Desputllas de bestiar de llana y pel, Total adeudo.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Eulogi.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Continúa á dos quarts de set de la tarde la Novena de Sant Salvador d' Horta que 's venera en

l' altar de Sant Antoni, situat en la capella de la tercera Ordre. Segueix lo mes de Sant Joseph á dos quarts de set del matí á excepció del divendres que 's farà després de las funcions del «Via Crucis» y Miserere.

Parroquia de S. Joan Batista (Providencia)

Continúa 'l Mes de Sant Joseph, quals exercicis se celebrarán durant la Missa de las 8.

Parroquia de la Purissima Sanch

Continúa lo mes de Sant Joseph que 's dia tots los dias de feyna á dos quarts de 8 y á las 8 en los festius, durant la santa missa.

Sant de demà.—Sant Gregori.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 9

Pera Port Vendres en 5 dias pail. «Anna» de 67 toneladas, ab 140 bocoyos buyts pera los senyors Violet freres, consignat á D. Anton Mariné.

De Port-Vendres en 5 dias, pail. francés «Alphonse et Marie» de 63 ts., ab 128 bocoyos buyts pera los senyors Violet freres y 3.000ks. bacallá, als Fills de B. Lopez, consignat á don A. Mariné.

De Port-Vendres y Barcelona en 10 dias pol. goleta «La Paix», ab 170 bocoyos buyts á Violet freres, consignat á don Anton Mariné.

De Port-Vendres en 5 dias, berg. g. llaut «Jóven Pepito», de 73 ts., ab 150 bocoyos buyts pera Violet freres, consignat á don A. Mariné.

De Santa Pola y Vinarós en 5 dias pail. «Iris» de 56 ts., ab 160 bocoyos de ví á la ordre, consignat als senyors Argenté y Rodriguez.

Despatxadas

Pera Rouen y Valencia, vapor «Denia» de 1.053 toneladas, sos consignataris don Anton Más y March, havent embarcat de Successors de J. Boule, 200 bocoyos 3 botes y 15¼ ví; de E. Vallvé, 86 bocoyos id.; de Lathi Zingg Maroet, 46 id., id., de Clariana y Boqué, 6 id. id. de P. Armand, 20 id. id. de Salvador Güell, 8¼ id. de Ornosa y C. 10,8 id. de Miró y Abrines, 7¼ id. y de Voigt y fills, una mitja bota id.

Barcos á la carga

dijous 11

Pera Liverpool v. Teresa, consignatari D. Modest Fénech.

Pera Génova v. Unione, lo despatxan los Srs. Casaseca y Terré.

Pera Bilbao y escalas (tocant en Puebla) v. Duro, lo despatxan los Srs. fills de Benigno Lopez.

Pera Bilbao y escalas v. Cabo Palos, consignatari D. Marian Peres.

Pera Marsella y escalas v. Cabo San Vicente, consignatari D. Marian Peres.

BOLS DE REUS

Cotisations realitzadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Table with 2 columns: Interior, Exterior, Colonial, Noies, Obligacions Alemanas, Exterior, Paris, GIROS, Paris, Londres.

Nota de las operaciones de Bolsa que 'ns ha facilitat l' agent D. Joaquim Sociats representant en aquesta plassa de la casa de Barcelona J. Marsans Rof.

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Table with 4 columns: Interior, Exterior, Amortizable, Adnanas, Noies, Exterior Paris, Paris, Fransas, Orenses, Cubas 1886, Cubas 1890, Obs. 6 0/0 Fransa, Obs. 3 0/0, Londres.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés, D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Vallés Vallduvi.

Table with 4 columns: Londres, Paris, VALORS LOCALS, ACCIONS, Gas Reusense, Industrial Harinera, Banc de Reus, Manufacturera de Algodon, C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.

Diversions públicas

Teatre Fortuny

Gran Companyia d' ópera italiana dirigida per lo mestre D. Modesto Subuyetas Bach.

Funció pera avuy.—5.ª d' abono.—Segon y tercer acte de la ópera «La Favorita» y la preciosa é inspirada ópera en un acte «Cavalleria Rusticana».

Entrada general 3 rals.—A 3 quarts de 9 en punt.

TELEGRAMAS

Madrid 10.

L' «Heraldo» acaba de rebre un telégrama de Manila, que publicará aquest matí, donant novas noticias de las operaciones efectuadas per nostras tropas contra 'ls insurrectes de Salitrán.

Las forsas del general Lachambre, desplegadas en guerrilla, ocupavan varis kilómetros de llargada.

Las tropas indígenas y 'ls voluntaris de Bulacán, estavan distribuídas entre 'ls regiments de soldats peninsulars.

Las trinxeras enemigas estavan construhidas ab terra y pedras, rodejadas de ferro galvanisat y tenían contra-trinxeras de mamposteria.

Defensavan á Salitrán 1500 rebeldes.

Lo general Zabala, al cap de las tropas desplegadas en guerrilla, se dirigi á pendre una llarga trinxera que trencava 'l camí, á mitj kilómetro de Imus. Cuan lo separavan de la trinxera uns seixanta passos, rebé una descarga cerrada que li dispará un grupo de rebeldes que estavan en guardia en altra trinxera amagada entre ribassos.

L' enterro del general Zabala s' efectuá ahir al matí ab tota solemnitat á Salitrán.

—Ahir nit sortiren en direcció á Paranaque set companyias d' infanteria y 14 de cassadors pera pendre possessions á San Nicolás, que forma part de la linea de Imus.

Aquestas forsas se reuniran á la columna Lachambre que segueix avansant en combinació.

—S' ha establert á Almansa un dipòsit de querjures.

—La escuadra segueix canenejant la costa de Ba-coor.

—En lo riu Zapote operará una brigada independent.

—Lo paludisme causa bastantas baixas á l' exércit. La divisió Lachambre te alguns atacats de disenteria, pero afortunadament tots curan.

—Eevent á Pamplona, á la vora esquerra del Zapote hi hagué ahir nit un gran incendi.

Avuy se n' ha iniciat un altre prop de San Nicolás. Se creu que aquest poble ha sigut pres ja per nostras tropas.

—Avuy han circulat rumors de crissis, pero fins ara careixen de fonament.

—Avuy s' han reunit en lo Liceo Rius los obrers tipógrafos pera protestar de la interpretació que 's dona á la lley del Timbre, per la que s' exigeix á las societats obreras un tribut que 'ls hi es impossible satisfacer.

—Lo ministre de Marina ensepega ab algunas dificultades pera combatre la dotació d' oficiales que han de menar los barcos de guerra «Colón», «Victoria» y altres.

Lo mateix passa respecte de la organizació dels dos batallons d' infanteria de marina que en l' últim Consell de ministres s' acordá enviar á Filipinas.

Paris 9.

Telegrafian de Rio Janeiro ab fetxa d' ahir que la situació continua sent grave.

Afegeix que 'l coronel Castro, director d' un periódich monárquich ha sigut assassinat.

Afegeix que 'l senyor viscomte de Ouropreto pogué salvarse, perquè s' escapá ab imminent perill de la seva vida.

Las tropas protegeixen las redaccions dels periódichs «El Comercio» y «El Brasil».

Un regiment d' artilleria ha sortit de Rio Janeiro, dirigintse á Bahía.

Advertisement for SE RETRATA FOTOGRAFO by TORRES. Includes text: TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y 'LS LABORABLES A PETICIO. NOVAS FOTOGRAFIAS EN COLORES OPERA tots LOS DIUMENGES. Passeig de Mata, 12, REUS. Dias de despalg tots los festius.

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona
5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 4.ª, 2.ª y tercera.
8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y diasptes, (per Vilafranca).
12:11 t. mercancías, segunda y tercera.
1:57 t. correo (per Vilafranca).

De Barcelona á Reus
5:25 m. (per Vilafranca).
9:46 m. (per Vilafranca).
15:18 t. per idem.

De Reus á Mora
7:29 t. exprés (dimars, dijous y diasptes).

De Mora á Reus
9:33 m. — 1:04 t. — 3:10 t. — 7:19 y 9:57 nit.

De Reus á Tarragona
4:21 m. — 8:00 m. — 12:02 t. — 6:04 t. — 7:26 n.

De Tarragona á Reus
8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona á Reus
7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

De Reus á Lleyda
8:10 m. — 5:23 t.

De Lleyda á Reus
5:50 m. — 3:50 t.

De Reus á Vimbodí
1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Vimbodí á Reus
9:58 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia
9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona
11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d'arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.
De Barcelona (per Tarragona), 8:30 m.
De id. directe, 10:30 t.
De id. id., 1:30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7:30 n.
De Madrid y Zaragoza 2:30 t.
De Lleyda y Huesca 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 27 de Noviembre y lo 5 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d'aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que s'enduixen tropas de reforç a Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Perá Barcelona á las 5:00 m.
Perá Vilafranca á las 2:00 t.
Perá Tarragona, Valencia y Murcia per S. Nicens 5 m.
Perá id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
Perá Tarragona, directa á las 7:00 n.
Perá Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8:00 m.
Perá Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 4:00 t.

Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s' deposita en los buxons després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Ferrocarril económic de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde 1 dia 1 de Octu. bre de 1896.

Sortidas de Reus: 4:10, 9:06 mati; 2:32 y 5:43 tarde.

Sortidas de Salou: 4:56, 10:46 mati; 5:10 tarde y 7 nit.

Las horas se regeixen per lo meridia de Madrid.

TOS CATARROS TOS CONSTIPATS TOS SAMA TOS

Sia de sanch herpética, sia humida ó seca, provingui de pecazo ó de irritació de gola, etc., presento agradables é infalibles Comprimidos de Miret, calman á las primeras presas, y avans d' acabar la capsa se te la radical curació per antigua y rebelde que sia, facilitant en tots cassos la expectoració admirablement. Preu de la capsa de 24 presas *cuatro rals*. Diposit en Reus, farmacia SERRA, Arrabal Sta. Ana, 80 y Nova, Arrabal baix Jesús, 1. Las demandas al engrós denhen dirigirse al autor MIRET, farmacéutich, HOSPITAL-LET (Barcelona), Madrid; SR. SANJAUME.—Horno de la Mata, 15, Diposit de productos químicos.

LO SOMATENT

Diari regionalista d'avisos y noticias

Preus de suscripció Punts de suscripció

En Reus, un mes.
En províncias trimestre
Extranjer y Ultramar
Anuncis, á preus convencionales.

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, Litografía Mallofré, plasa Sant Jaume, 3.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

TORRES

LABORATORIO FOTOGRAFICO

REUS

Passatge de Mata, 12.

Dijs de despaig foto los festius.

NOVAS FOTOGRAFIA OPERA TOTS LOS DIJS FESTIUS Y LAS LABORABLES A PREUOS.

Divisions públicas

Accions	100	100
Industria Harinera	200	200
Genio de Reus	300	300
Manzanera de Algodon	400	400
D. Rencore de Teruel	500	500
privilegiada á 5 por cent	600	600

Teatre Fortuny

Gran Compañía de ópera italiana dirigida por el maestro D. Modesto Sabatés Bach.

Rendís para avy.—s. d' abona.—Segon y tercer acto de la ópera «Las Fanciullas» y la prestacion é inspirada ópera en un acto «Cavalleria Rusticana».

Rentada general 3 rals.—A 3 cuartos de 9 en punt.

Mateadero Fichón

Classe	N.º	Kilos Grams	Preu. Cta.
Bovis	1	147.200	20.44
Bafelias	2	320	70
Bovis	3	240.800	129.15
Capris	4	7	1.40
Tovinos	10	650	143

Total abando 433.75

SECCIO RELIGIOSA

CULTS RELIGIOSOS

La preguja de Sant Francesc

Continúa á dos cuartos de set de la tarde la No-

ta de Sant Salvador d' Horta que s' venere en